

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣΑριθ. Έρωτ. ^{Ερωτ. III} 9/1980

Α'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

~~1968~~ 1-9 φεβρουαρίου 1980

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομμόπολις) ... *Ἀργίνα*
 (παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας ... *Κραναιάς*
 Νομοῦ ... *Κεφαλληνίας*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κουτσούκης*
Χαράλαμπος ἐπάγγελμα *Δημοδιδάσκειας*
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀργίνα Κεφαλληνίας*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... *2*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... *Σπυρίδων Γ. Σιλιβέρδης*

.....
 ἡλικία ... *82* ... γραμματικαὶ γνώσεις ... *Ἀχρεΐματος*
 τόπος καταγωγῆς *Ἀργίνα*

.....
Κεφαλληνίας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμνίων ; *Ὡς μισὸ τὸ σήμερον τὴ μία*
χρονιά καὶ τὸ μισὸ τῆς ἄλλης. Αὐτὸ γίνονται ἑναλλάξ.
 Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα ; ... *Ἐναλλάσσονταν*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς τὰς ἰδίαν τὸν χωρικόν
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του ; *Ἄλλαι τὴν ἐμοί ραζὰν πρὸν ἀποθανόν*
καὶ ἄλλαι δὲν τὴν ἐμοί ραζὰν

- β'. 1) Οι κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις την γεωργίαν ή μόνον εις την κτηνοτροφίαν; ή συγχρόνως εις αμφοτέρας, δηλ. την γεωργίαν και την κτηνοτροφίαν; ... Ευχαριστώ... πάλι... με...
τά δύο.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... ἀσχο. αὐτῶν ταν. ἐπάγεται. ἐν. ἀγῶ.

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των;
- “Ολόκληρη ἡ οἰκογένεια καί ἔσθαι ναὶ
2 δραχμὲς τὴν ἡμέραν

- 2) Πώς έκαλοῦντο οὔτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.).. σέμπροι Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...
Εἰς πηλοῦς ἦταν ἄριστος ἐν ἑνὶ ἑστέῳ ἄλλους ὄχι...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;) *ὁπλ. σύμβουλοι*

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἔργαται; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέλημα, τὸ ἁλόνισμα, τὸν τραυτηνὴ ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον; ἡμερομισθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; *ἐποχικῶς.*
ἦσαν νεόπιοι. ἐλάμβανον ἀμοιβὴν ἄλλοτε εἰς εἶδος καὶ ἄλλοτε εἰς χρῆμα. ἡμερομισθιο. λ. δρχ. διὰ τοὺς ἀνδρες καὶ γυναῖκες.

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρετῶν) ἡ δοῦλαι; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; Ἐ. *παραίναμε εἰς βελγία μέγα ὡς δούλοι. Ἐδὼ δὲν εἶχαμε αὐτοὺς δούλους αὐτοὺς δούλους.*

- 6) α) Οι νέοι και οι νέες του τόπου που επήγαγαν δι' ανεύρεσιν
ἐργασίας; ... *Εξ τῆς Πελοποννήσου, Ρουμανία καὶ*
Ρωσία.

- β) Ἐπιγίαιναν εποχικῶς: ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἄλλοι ὡς ἐργάται καὶ*
ἄλλοι ὡς τεχνῖτες.

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καυσίν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; *Τὰ ἐλιπαίνουμε μὲ βοῶν, γρόβους. Μὲ ζωϊκὴν κόπρον, μὲ τὸ φύσιμο τῶν κατὰ μὴν τῶν θυμ-τριακτῶν, καὶ καὶ γὰρ με ἐπίσης καὶ τὰς θάμνους.*

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Απὸ τὸ 1930 καὶ ἐντεῦθεν.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; ... *Ἀπὸ τοῦ 1930 καὶ ἐνεῶθεν.*

1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εις ποία κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;
Ποίως κατασκευάζετο τὸ άροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμή-
θεια αὐτοῦ ; ~~Ἐξ αὐτῆς, μονόφτερο καὶ δίφτερο. Καρπο-~~
~~ὕφτερο χρησιμοποιεῖτο σὲ δασοκομὰ χαράματα καὶ~~
~~τὸ δίφτερο σὲ εὐκομὰ καὶ στεινὰ χωματεὰ ἐργα. ὁ τοιοῦ-~~

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἁρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2.....5.....8.....

3. 6. 9.

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) Ξεδώ και 30 χρόνια

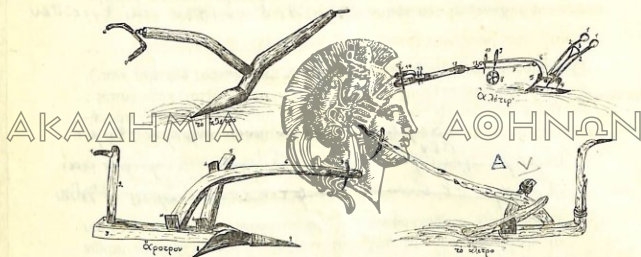
3) Μηχανή θερισμού .. Δέν.. κάνουμε χρήση σεβ. της.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... *Δὲν ἔχουμε*...

5) Μηχανή ὀλωνισμού ... *ἔχουμε*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... *Οἱ ἴδιοι... οἱ χωρικοί*.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆπτοι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ ἴδιο χρῆσιμοποιοῦσαμε καὶ γιὰ δ.λ.α.
τὰ εἶδη τῶν χειριζιῶν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;..... *ἐλθεῖν*.....

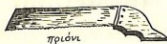
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;..... *ἦταν ξύλου*.....

εἶναι ἀπὸ ξύλου κατασκευασμένη......

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

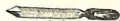
σκεπάρνι, σκεπὴ ξύλου, ξυλοφάι......

πριόνι

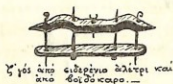
ἀρίδι

ρινί ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Ζ. φ. πλ. εἰς τὴν βοδὴν ἀλλὰ καὶ ἵππων, ἡμιόνων, ὄνων.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Μ. ε. δύο ἐχρησ. τὰν καὶ γίνεται...*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἦταν ἀναγκαῖος καὶ εἶναι...*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). ... *λ. λ. λ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *□*

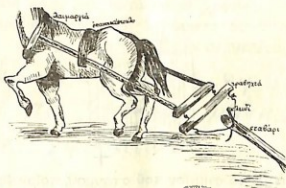
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *κα. χαρ. το. σέ. χ. μ. ε.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; ... —

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Ανελάβαινε τὰ ζῶα καὶ τὰς κατ' ἐν αὐτῇ. Ὁργωναν καὶ γυναῖκες διότι, ὅταν δέω εἶχε ἄνδρες.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Ἰσχυρίζομαι τὴν γυναῖκα καὶ τὴν πηγάδα μετὰ τὸ ἑνὸς καὶ τὸ ἑνὸς μέρους τῆς γῆς καὶ τὸ ἄλλο μὲν τὸ ἄλλο μέρους τῆς γῆς τοποθετῶνταρε ἐν γῆρ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ πᾶν τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν οὗτοι εἰς ὅποιον*

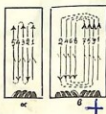
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *ὁ ἄνθρωπος σὺν τῇ γυναίκα*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Μὲ τὸ σχοινί, ἐφεξὲς στὰ κέρατα τῶν ζῶων*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερα γίνονταν εὐθεία ἐνὶ σήμερον
περιφερειακῶς.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίες, ντάμιες, σισσιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ἔγινονταν καὶ γίνεται εἰς λωρίδας.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακιάν; μετὰ.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; Σὲ... πάλι δύσκολα χωράφια μετὰ.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Ἀναλῶντος τοῦ εἶδος τοῦ χωράφιου ἔγινονταν μετὰ ὅλους τοὺς.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ...

*ἔγινονταν... ἔνα πρὸ
τῆς ὀργώματι καὶ πολλὰς φ.φ.ε. καὶ κατ'
ἐυθείαν τὸν ὀριζήθριο μῦνα. ἔρχονταν
ὄργωμα... χειρὶς τιμο.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*Γιὰ τοὺς μήνας... χρῆσις παλαιὰ καὶ δύο ὀργώ-
ματα... Χειρὶς τιμο καὶ διβόλισμα.*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτόν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτὰ ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Δύο ἔτη.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; *ἔνα... γιὰ τὰ δημητριακὰ καὶ δύο γιὰ τὰ
φυχανθῶν. Τὴν αἰνέσι καὶ τὸ ἐξιδιανεύον.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ...

*Χρῆσις παλαιὰ...
σαρε... γιὰ τὸ σκόρπισμα τῆς μαρπῆς τῆς σαικκούλα.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

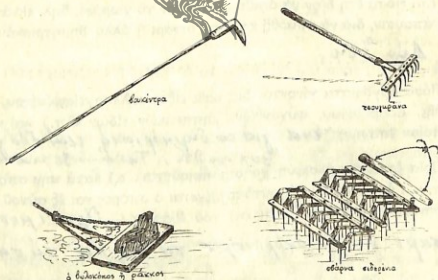
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *Μ.Ε.Τ.Ε. ΒΟΥΚΕΝΤΡΟΙ*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Δὲν γίνεται ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ.*

φιά. μὲ σβάρνισμα καὶ διβόλισμα ἀλλὰ... μὲ τὸ... τσοιπὶ.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἐγίνονταν ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ καὶ δὲν εἶχεν ὀργωθῇ μὲ τὸ τσοιπὶ.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)
ὁ μαθητὴς.

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
Τὰ μέλη τῆς δημογενείας. Ὀνομάζονται συμπλοκιστὰς.
Ἡ δὲ ἐργασία τῆς συμπλοκῆς.

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.
Γιὰ τὰ φακὰ καὶ πικύλια καὶ ὀσπρία.
κατὰ τὴν ἐργασίαν. Γιὰ τὰ φακὰ καὶ πικύλια κατὰ τὸ σιτάρι καὶ κατὰ τὰ χωράφια.

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.
Τὰ χωράφια πρὸς τὴν περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ δύσκολα, καλλιεργοῦνται.
μετὰ τὴν σπορὰν.

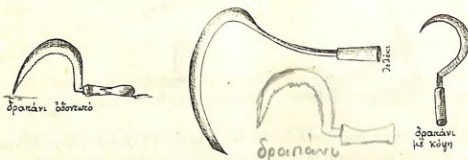
9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.
Ἐβυτεύοντο εἰς αὐλάκια.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλειά θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Ἐνὰ λῶμα μέ
τὸ μέγεθος τῶν θυμωτρίων καὶ τῶν γυναι
μέ τὸ δρεπάνι καὶ τὸ χεῖμα μέ τὸ χεῖμα.*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

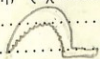
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Μὲ κοσσεῖς*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

Ὀδοντωτή

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Μὲ ξύλο.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .. *ὁ ἰσιδωροῦργοι* ..

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .. *Παλαιότερα νοι, σήμερα ἔχει* ..

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτηρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ἀνατομ. τοῦ μεγέθους τῶν δημητριακῶν.*

Ἄν. ἦταν ψῆφος τοῦ κόβοντος πρὸς τὴν ἄκρην τοῦ κόβοντος ἵσο ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μῦ.

2) Οἱ σταχύες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Ἐλέγονταν*

καὶ δύνανται περὶ πᾶς

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; .. *Ἄλλοτε οἱ ἴδιοι θεριστὰι καὶ ἄλλοτε ἄλλοι ἀκολουθῶντες πίσω ἀπὸ αὐτοῦ.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .. *Πολλὰ μαζί, 20 περίπου. Ὅταν τὸ μέγεθος τῶν σταχυῶν ἔταν μεγάλο τὰ κεφάλια τῶν σταχύων ἐπὶ γαίνον ἐπὶ τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν. Ὅταν ἔταν μικρὰ σταυρῶνται*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. ... *Λέγονται δεματίαι*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ; ... *Ἄνδρες καὶ*
γυναῖκες μαζί. Ὁχι, δὲν ὑπῆρχαν ἐπαφ-
γγελματίαι, διότι δὲν ἔχανε πρὸς
σιτάρι.

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας δυναματολογίαν). ... *Ἐκομίζοντο εἰς*
ἐνὸς τὰν ἐγγύων πολλὰς φορές. Διὰ τοῦ
δακτύλου μὲ, δακτύλου τοῦ φαρινοῦ τοῦ
ἔβαλε εὐχιστοτε δ' οἰομένης.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντο τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ... *Δὲν ἔφερον ἀπολύτως τίποτε.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐδίδαμε... μέγαν προσοχήν καὶ μελετᾶται τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ... Ἐτραγουδοῦσαν.

π.χ. ἡ ἐνὸς θείης, τραγουδᾷ καὶ ὁ Χερμῆνα ἑρμῆος καὶ π.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

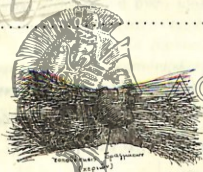
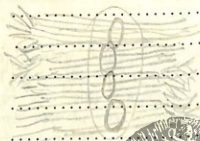
Περιγράψατε λεπτομερῶς, ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Ἐφίναμε εἰς τὸ χωράφι ἓνα μικρὸ κομματι ἀθήριστον πρὸς τὸ ὄνομά μας, ἀποθέρι. Αὐτὸ δὲν τὸ περνοῦμε καὶ δόλου.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... τὴν ἴδιαν ἡμέραν, ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν.

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ ἴδιος τὸ ἐμάτωσε καὶ τὸ ἔδενε.. μ.ἐ. φέργες
διὰ διὰ θρόνον δένδρα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο ;

Τοὶ μεταφέρναι με οὐδέσως μετὰ τὸ δέσι-
μο στό χωρὶς.. μ.ἐ. τὰ τῶνα.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... Ἀπὸ τοῦ 1940 καὶ ἔντεῦθεν. Ἡ σπορά αὐτῆς γίνεται τὸν Φεβρουάριο - Μάρτιο καὶ τὸν Ἀπριλιο - Σεπτέμβριο.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. Ἡ ἐξαγωγή της γίνεται μὲ τσαπί στένο.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά-χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Μὲ σανό... Τὸν κόβαμε μὲ μπαδεντῆρι καὶ τὸν ξηραίναμε στὸν ἥλιο βαλκαριμένον. Ὥστερα τὸν δένουμε μὲ βίτρες καὶ τὸν μεταφέρουμε στὰς εἰληφῶνες.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Τὸν Μάιο, μὲ μπαδεντῆρι.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Στὸ ἀλώνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ; *Ἀδελφω-*

νοτόπι. Ἡ τοποθέτησις ἐγένετο εἰς σωρὸν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; *Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν*

ἀλώνι εἰς τὰ τόποι μας. Καὶ ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα γίνεταν στὸ ἴδιον τὸ ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; *Ἐξω ἀπὸ τοῦ χωρίου καὶ σὲ θεῖον*

πρὸ φυσοῦσε δυνατὸς δίνεμας. Σήμερον δὲν χρησιμοποιοῦμε ἀλώνια.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἦταν οἰκογενειακὰ καὶ ἄλλα συμφρεμά
ἢ χρῆσις τὴν γίνονται μὲ τὴν ἀρρεθὰ Διαρκάσει
ἐπὶ τοῦ χρόνου ἀνὰ χρῆσιν τὴν ὁ καθένας τὴν ἀνὰ τὴν
τοῦ ἑαυτοῦ τὴν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀρχίζει τὸν Ἀπριλίον καὶ τελείωνε τὸν Ἰούλιο.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... Χωματά λωνα ...

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθὺς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Μ.ε. μείγμα κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων.

Μερικοὶ μὲ πηλόν.

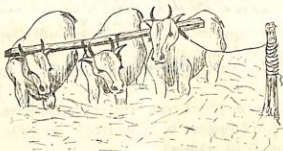
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

ἦταν τὸν κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὸ μεσημέρι, χιὸν νὰ
κόβεται εὐκολὰ τὸ ἔχυρον.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Ἡ τοποθέτησις τῶν δειγματικῶν γίνεται μετὰ
στὴν ἀμυνόστυλον καὶ ἀνηλάναι μετὰ τοὺς στα-
χὰς πρὸς τὴν ἀμυνόστυλον

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). **Μέ 2^α εἶδος**

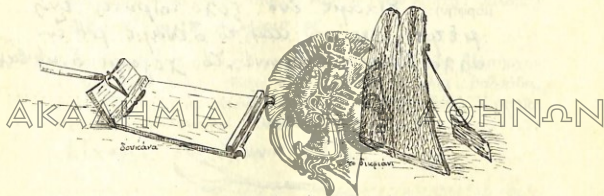
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἐγίνονταν οὕτως ἀμυνόστυλον ἀμυνόστυλον
ἀνωτέρω μετὰ τὴν διαφορά καὶ τὴν στύλο καὶ
στύλο καὶ μετὰ στύλο

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Δένουμε
 τὰ ἴψα μὲ ἓνα σχοινὶ μεταξὺ τῶν τοῦ σχοινί
 τοῦ στήθον δένονται διὰ τὴν διὰ τοῦ
 κορδὸν ἴψου εἰς ἐκείνην στροφὴν.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

ὅχι.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; ...^{Ἄρχεται}...

σ. π. 10. π. μ. περίπου καὶ τελείωνε τὸ
ἐργάσει πρὶν γύρω ὁ ἄλωνος διακοπὴν

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ...^{ἔχουμε}... ^{ξύλο} ^{ἐπίμηκες} ^{ἐν}
μέτρον περίπου καὶ τὸ δένουμε μὲ ἓνα
ἄλλο ξύλο μὲ σχοινὶ, τὸ λέγουμε δικάβαλο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

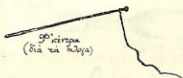

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ; ...^{ἔρριχνε}... ^{αὐτὸν} ^{δενασκῶν}
ντας ἀνὰ ποδὰ πρὸς τὸ μέτρον τοῦ ἀλων
ντος

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κύπτημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). ^{ἦσαν}
τὸ μακροτάτον ὅπως τὸ λέγουμε ^{ἀλωνόβεργα} ^{αὐτὸ}
καρναρίσι οὐ ξύλο ἐνὸς μέτρο καὶ σὺν ἄκρῳ τὸν
δένουμε δερμα πλεῖστον ἐνὸς μέτρον περίπου

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *Ἐν κ. ἔλωνίζον...*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐν. εἶχαμε ἐνομοισίαι

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἄλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἄλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμόν...

Εἶχαμε δύο ἄλωνιστάδες.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ὑπῆρχε τὸ δικέθελο, ὅπως τὸ εἶχαμε...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο, πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *δικέθελο.*

Εἶχε μῆκος ἕνα μέτρο καὶ μισό περίπου. Τὸ πᾶχος του ἦταν περίπου δέκα πόντους καὶ εἶχε φτεράκια ἀπὸ πορνάρι. Τὸ σχῆμα του ἦταν καμπυλωτό. α

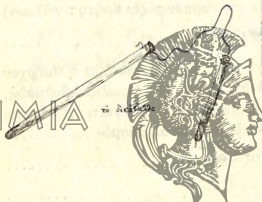
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... *ἔμνονταν στὸ ἀλώνι...*
ὁ μέπανος χρυσιμοποιεῖτο γιὰ τὰ ἔσθρια καὶ τὰ
σιτάρι ἀνὰ ἕνα θύλο.

κόπανος ἐτοργμῆος

ξύλο καμινωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μεγάλου ἀριθμοῦ δημητριακῶν...

τὸ κινεῖσθαι

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ... *τὸ κοπάνισμα τοῦ ἔμμελου...*
ἴδιοι οἱ σπιτιμοί, διότι δὲν εἶχον μετὰ
τὰ ποσόντα τὰ χρυσιμοποιεῖσθαι...
καὶ ἕλα ἔτομα...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ὁ. σταχυες ἐπορεθεσάντο διὰ τὸ κοπάνισμα ἐπ' αὐτὰς ἐδάφους τῶ ἀλωναίου κοπάνισμα 1-2 σπῶσαι τὴν ἡμέραν τὸ κοπάνισμα διὰ τὴν ἐξουσία καὶ εἰς τὸν χωρισμὸν τῶν σταχέων

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ...

Δὲν ἐτραγουδοῦσαμε. Γιὰ τὸν συντονισμόν τῶν ρυθμῶν τῆς ἐργασίας. Δὲν με τὸ ΕΕΕ-ΟΠ

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Ἐδῶ καὶ 30 χρόνια. Τὴν ἐπρομηθεύθηκε πρόσωπον.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι σταχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ...
- τὸ λειῶμα γιὰ τὸ λίχνισμα τὸ μαζεύσαμε σωρὸν μὲ τὸ ξύλινον φτυγὸν καὶ τὸ δικριάνι. τὸ σχῆμα του ἔπαινε τὸ μὲ τὸ περικαίτω σχῆμα του.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο. *Καρφώνεται τὸ φτυάρι καὶ τὸ διυρίδιον ἐφ' ἑαυτὸν ἐπάνω πρὸ σωρῶ, αἶψα καίνουμε τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ. Πέσαμε νὰ τὸ εὐλογήσω, ὁ Χρῆστος καὶ συγχρόνως θγαίνει με ἔξω ἀπὸ τὸ δελνὶ νῆκη ὁ Ἀριστὸς. Ὁ σωρὸς εἶχε σχῆμα στρογγυλόν.*
 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *ἔχινεται με... τὸ διυρίδιον.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
Ὁ νοιμούρης λιχνίζει.

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
ἔλεγονται ντριμονίδικ. Ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τῶν ντριμονίδικ γίνεται με τὸν κόπανο.

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

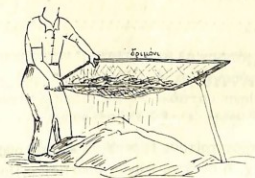
- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... *Ἡ διαλογή τῶν κερπῶν γίνονται μὲ τὸ
ντριμόνι (μόσμινο).*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

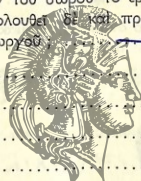

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινο, τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυροί ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

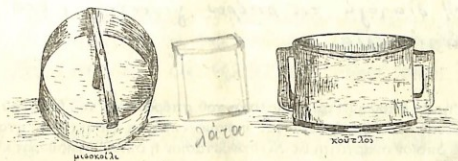

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἀ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Δ. ἐν εἰχαμ. ε.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσκατε δε και ιχο-
γράφημα αυτου· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εικόνας). **20. μετρούσα-**
με. με λάτες (νενεκέδες) ή **μοσκίνο. Στίς.**
20. λαίτες πών. **επαιρνε 7-8 ούαιδες** **έδιδαμε**
μία τω π ~~π~~ **όλωνιστ**

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλκωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (ὄνομα, χρωματικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ... Στ. Παπαδόπουλος ... Μέτρον

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) . . . ἀποθηκεύετο ὁ καρπὸς στὸ σπίτι.

σε φύλλα κασάνια.

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ εἶχυρο ἀποδοκεύονται στὸ χωριό σ' ἄχυράνα. Φράξαμε ἓνα μέρος τὸ βράδυ με μέσα καὶ τὸ παιτοῦσμε γιὰ νὰ χυρῶσιν πάλι*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὅχι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμνα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Λαμπροδόφου, εἰς 24 Ἰουνίου.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; *Τὸ βράδυ μέσα στὸ χωριό.*

- 2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Λαμπάδα

- β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;....

Τά παιδιά

- 2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τά κλέπτουν; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος;... Τά συλλέγουν
τά παιδιά. Τά υλέρητον έπό τούς άλλους
χωριανούς

- 3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Τά συμεντρώνουμε σέ δριμάτια δεμένα
μέ σχοινιά καί ύστερα τούς βάζουμε
φωτιά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- γ'. Ποίαι αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

- 1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, έξορκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Απλώς φωνάζο-
με καί πηδούσαμε έπάνω δη' αύτή

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Οι έργασίες πού ελάμβαναν καί λαμβάνουν
χώραν από τήν εποχή τής σποράς τών διμη-
τρισμιάς έως τήν εποχή τού ελκυσιστού αετιού.

Είς τόν τόπον μας, διότι παλαιότερα, σπέρναμε διμητρισμιάς
καρπούς, μόνον σιτάρι καί έρώμη. Τό σιτάρι τό σπέρναμε
τό Νοέμβριο μύνα. Πρωτῶ προβάμε σ' αὐτή τήν έργασία
καθαρίζαμε τά χωράφια από τά ξύλα καί τίς πέτρες.

Ύστερα ἀνοίξαμε τ' αὐλάκια γιά νά βέγουν τά νερά πρὸς
τά ἔξω. Κατόπιν μφινά τά σπέρναμε κατ' εὐθείαν καί μερι-
κῶς τά ὀργώνναμε μία φορά. Κατά τήν σπορά τό σιτάρι τό
σπέρναμε πετυχτό μέ τό χέρι μας. Τό ὄργωμα τών χωματιῶν
παλαιότερα ἐγίνεταν μέ ξύδι καί μέ ξύλινον ὄροτρον.

Σήμερα ὅπως δέν γίνεται μέ ξύδι, ἀλλά μέ τριαντῆρ,
15 χρόνια, πρὶν. Τόν καὶνούριο - Μάρτιο μύνα ρίχνουμε τό
λίπαρον τῷ ὁποίῳ γίνεται χρῆσις ἀπὸ τό 1930 καί ἔντεθεν.
Πρὶν τῆς χρήσεως τούτου λιπαίναμε τά χωράφια μας μέ
ζωϊκή καί βοτάνη μέτρο. Ὅταν μετὰ τὴν πό σιτάρι καί
κατά τόν Ὀκτώβριο μύνα τό βοτάνιζαμε. Σήμερα τό βοτάνισμα
δέν γίνεται ὅπως παλαιότερα μέ τό χέρι, παρὰ μέ μηχανο-
κίνητα φάρμακα. Τό θέρισμα (θάνιο) γίνεται τό θέρισμα
μέ δρανάνι. Αὐτός ὁ τρόπος θέρισμα συνεχίζεται, διότι σάν
τόπο μας δέν ἔχουμε θέριστινές μηχανές.

Μετά τό μεταβέρναμε κατ' εὐθείαν στό ἀλάνι ὅπου ἀλάνι-
ζονταν μέ ἄλλα. Σήμερα τό συμεντρώνουμε σ' ἓνα ἰδιότε-
ρο μέρος ὅπου ἀλάνιζεται παρὰ τῶν ἐλκυσισμιάς μηχανῶν.
Ὁ χωρισμός τῶν ἀχύρων ἀπὸ τῶν καρπῶ παλαιότερα γίνεταν
στό ἀλάνι μέ διμητρισμιά καί ξυδάρι. Ἡ διαλογή τῶν καρπῶ
γίνεταν μέ τό νερίθονι (μύσσηνοφί μεγάλας ζῆς). Κατόπιν

μεταφέρναμε τό άέχυρο στίς άχυράνες όπου τό πιέζουμε
μέ τά πόδια χιόνι νά μή κατακλύβηται πολύ χύρο. Σήμερα
τό άέχυρο όσο μάς χρειάζεται χιόνι τραγή των ψύων τό παίρνουμε,
όσο δέν μάς χρειάζεται τό σφυκαλιόποκε στό μέρος πού
άδυνίσθηκε. Τόν καρπό τόν συλλέγουμε σέ βύλινα δοχεία
πού τά εΐχουμε στό σπίτι μας.

Η συλλογή έγινε εις τό χωρίον Αρχίνια
του Νομού Κεφαλληνίας. Τό όνομα τού πυροσφοριζού
είναι: Σπυρίδαν. Γ. Σιλιγέρδης ηλικίας 82 ετών,
αγρόμματος.

Γ Κοντσόνις, Γραμματέας τού Σταύρου, διδάκτωρ.

Η συλλογή αύτη έγινε τό έτος 1-9 Φεβρουαρίου 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ